

Javna rasprava o planu upravljanja NP Prokletije 2021-2025

Sala Skupštine opštine Plav, 07.06.2022. godine

Javna rasprava za petogodišnji plan upravljanja NP Prokletije, održana je 07.06. 2022. godine u sali Skupštine opštine Plav u cilju detaljnijeg analiziranja i predstavljanja plana upravljanja. Javnoj raspravi su prisustvovali predstavnici lokalne uprave Opštine Gusinje, LTO Plav i Gusinje, predstavnici turističke privrede, planinarskih društava I NVO organizacija.

Na javnoj raspravi je predložen petogodišnji plan, a prema riječima **Veselina Luburića** dosta nerealizovanih aktivnosti je prenešeno iz prošlog plana upravljanja. Ova javna rasprava je trebala da se održi prošle godine ali je zbog pandemije Corona virus je odložena do trenutka kada su se stvorili uslovi za održavanje iste. Na raspravi je predstavljen sadržaj plana koji sadrži pravni i planski osnov, metodološki pristup; odnos prema drugim planovima, programima, strategijama, međunarodnim konvencijama; analiza postojećeg stanja; reljef; klimatološki uslovi; zemljište; voda; vazduh; flora i vegetacija; socio-ekonomske osnove (putna, drumska, vodna , PTT infrastruktura), demografska depopulacija; kulturno–istorijsko nasleđe; unapređeje saradnje sa opštinama i lokalnim stanovništvom; svot analiza... Ono što je dugoročni plan razvoja parka jeste da se kombinuje zaštita prirode sa održivim turizmom kroz šest etapa

1. istraživanje ekosistema,
2. kulturno-istorijsko nasleđe,
3. interpretacija,
4. turizam
5. međunaronda saradnja
6. jačanje službe zaštite

Prema riječima Luburića, što se tiče dosadašnjeg postojanja parka napravljen je iskorak u promociji Prokletija. Što se tiče novog petogodišnjeg plana ima realističan pristup za valorizaciju programa. U narednom periodu su planirane značajne kapitalne investicije: izgradnja Upravne zgrade, Centra za posjetioce, rekonstrukcija vojne karaule, izgradnja zgrade za Službu zaštite i Službu ambijentalne higijene, izgradnja kapija za ulaz u zonu nacionalnog parka.

+-

Na javnoj raspravi svoj problem je iznio **Turković Bogoljub** čija se imovina nalazi u prvoj i drugoj zoni parka, te kao vlasnik šume nema nikakvo pravo na svoju imovinu, pa su ga interesovale i obaveze koje preduzeće NPCG ima prema njemu. Smatra da je formiranje parka u ovom dijelu donijelo samo probleme vlasnicima privatnih šuma za a nikako dobro. Veliki problem predstavljaju drva za ogrijev koje ne mogu da koriste iz svoje šume od oboljelih stabala već moraju da ih kupju iz susjednih opština.

Na pitanja Turkovića, Luburić je odgovorio da je država dužna da obešteti svakog vlasnika čija se šuma nalazi na teritoriji zaštićenog područja. Da je potrebno da resorna ministarstva donesu zakonske regulative kako bi se znali uslovi pod kojima se tretira njihova imovina, kao i da li država treba da plati ili otkupi zemlju koja je u privatnom vlasništvu.

Direktor NP Prokletije **Marinko Barjaktarović** je rekao da je od prošle godine spovedena interna procedura za lokalno stanovništvo čija se imanja nalazi na teritoriji nacionalnog parka te da mogu uputiti zahtjev prema preduzeću da im dozvoli kupovinu sanitara iz državne šume.

Rifat Mulić je prisustvovao raspravi ispred PSD „Karanfil“ Gusinje i izrazio je nezadovoljstvo oko organizacije ove javne rasprave jer učesnici nijesu bili upoznati o temi, niti su dobili štampani materijal i dokumenta kako bi se bliže upoznali o tematici javne rasprave. Nezadovoljan je načinom upravljanja na teritoriji parka jer veliki dio parka u privatnom vlasništvu, kao i nekoliko restorana i eko naselja čiji je rad donekle ograničen. Smatra da je proglašenjem parka, donijeta velika šteta stanovništvu. On predlaže da se da parkovi u upravljanju uključe i druge organizacije i lokalno stanovništvo kako bi imali prijatelje koji bi im pomogli u razvoju turizma i očuvanja Prokletija.

Barjaktarović je rekao da je činjenica da su od proglašenja parka šume u mnogo boljem stanju nego što su bile prije, što znači da proglašenje parka ispunilo svoju svrhu.

Ispred Nvo „Sačuvajmo rijeke“ prisustvovao je **Rašit Marković**, on je ukazao na problem uvoza sirovina iz zemalja regiona jer je na ovoj teritoriji zabranjena sjeća i ako je prema njegovim riječima im dosta šume i oboljelih stabala koji se mogu koristiti i tako spriječiti dalje obolijevanje šume. Veliki problem je i što granice nacionalnog parka nijesu označene kao ni tri zone u parku.

Primjedbe i sugestije na rad parka imao je i Potpredsjednik opštine Gusinje, **Huso Brdakić**. Smatra da je park lokalnom stanovništvu neprijatelj od samog osnivanja, da proglašenje parka nije donio razvoj već restrikcije i ograničenja. Ono što je očigledno jeste da Uprava NPCG ne mari i ne ulaže u ovaj park. Staze nijesu uređene, putokaza i oznaka slabo kroz park ima. Opština Gusinje ima želju da pomogne preko projekata na kojima apliciraju i da rade zajedno sa parkom na uređenju teritorije ali na poslate zahtjeve prema Upravi nijesu dobili odgovore. Drvna industrija je oštećena, u turizmu ništa nije uloženo. Strategije

+.

za razvoj su samo pisani dokumenti i ništa više. Služba zaštine i Služba ambijentalne higijene ne rade dovoljno, mnogi nadzornici ne poznaju koordinate i zone parka. Mnogi od njih su upoznati kada se na teritoriji parka obavljaju bespravne radnje ali ne reaguju na vrijeme. Kao i da se nada da će u narednom periodu park voditi neko iz Gusinja. Za primjer je dao Uporedio je kako funkcionišu parkovi u zemljama regiona(Kopaonik) gdje je dozvoljena veća infrastruktura, izgradnja hotela, žičara, a smatra da bi to i kod nas uticalo na razvoj zimskog turizma.

Luburuć je zaključio da ljudi jesu nezadovoljni i da njihova očekivanja nijesu ispunjena. Država nije našla alternativu u rješavanju ovakvih problema. Ulagalo se jeste ali ne i dovoljno. svakako da treba više ulagati u staze, vidikovce, mobilijar..

Drvoprerađivač, **Esad Bajraktarević** je rekao da ni interna procedura za kupovinu sanitara nije isplativa za ljude koji ispunjavaju uslove za kupovinu, jer sve troškove oko sječe i transporta snose sami.

Proglašenjem parka stanovništvo ništa nije dobilo, nema koristi od parka. Što se tiče pašnjaka i livada na teritoriji parka, stanje je katastrofalno, zbog molike koja zauzima sve te površine koje su bile čiste i smatra za 10 godina će vjerovatno prekriti sve te površine pa će livade i pašnjaci u potpunosti nestati.

Nedžad Cecunjanin je predložio da poslije zimskog perioda svake godine sve snjegoizvale očite, jer zbog težine snijega veliki broj stabala bude oboren. Na kompletnoj teritoriji dosta je i oboljelih stabala koji šire bolest na ostala stabla pa pod hitno treba reagovati. Problem je ukazao na rampe za ulaz u park, koje se koriste kao naplatni punktovi, neuslovne su za radnike pogotovo na mjestu Gradine.

Refik Pirović, savjetnik iz Opštine Gusinje nije zadovoljan načinom organizacije javne rasprave i kako kaže nijesu ispoštovani zakonski okviri. Nije bilo javno obavještenje kako bi šira javnost bila upućena o organizaciji a možda bi se i veći broj odazvao na prisustvo. Nada se da će sledeća javna rasprava biti organizovana u Opštini Gusinje uz veće prisustvo predstavnika iz NVO sektora. Što se tiče rada parka, kaže da je upućen u ograničenja i ingerencije od strane Uprave i da je način upravljanja dosta centralizovan ali da se zahtjevi mogu uputiti prema resornim ministarstvima i Vladi kako bi se rad i funkcionisanje unaprijedilo. Problem u radu Službi je što godinama nadzornici duže isti teren, tako upoznaju sve vlasnike šuma na toj teritoriji, ili su povezani rodbinskim vezama i prijateljskim. Kaže da nadzornici jesu upućeni u nelegalne aktivnosti ali ih u dogovoru sa počiniocima prijavljuju poslije završenog posla tako da inspektori ne mogu da reaguju niti šta učine, što je i sada bio slučaj u Grebajama. Svjedoci smo da svake godine na teritoriji parkova ima dosta požara ali da radnici nemaju opremu za izlazak na teren i suzbijanje požara. Preduzeće treba da nađe način da više učestvuje na međunarodnim pozivima za projekte koji bi značajno pomogli na unapređenje i uređenje Prokletija.

+-

Direktor TO Gusinje, **Irfan Radončić** je rekao da se u parku ne može ništa legalno uraditi i da je potrebno da se što prije donese Plan o privremenim objektima za Prokletije jer ga svi ostali parkovi imaju. Turistička organizacija je organizator mnogih pohoda, izleta i manifestacija na teritoriji parka pa se nada da će se i NP Prokletije aktivnije uključiti u organizaciji istih jer su prošle godine nailazili na neodobranja i zabrane od strane direktorice NPCG i predsjednice UO.

Zaključak sa javne rasprave o Planu upravljanja NP Prokletije 2021-2025

1. da je program dobar i prihvatljiv;
2. rješavanje problema oko privatnih šuma/vlasnicima, održavanje pašnjaka i livada. Pod hitno obilježiti granice i zone parka;
3. ojačati u svim segmentima Službe parka;
4. uskladiti regulativu sa novim zakonima;
5. da se što prije donese Plan o privremenim objektima;

U ime organizatora JPNPCG:

Veselin Luburić